

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1980-1981

4 FEBRUARI 1981

WETSVOORSTEL

tot wijziging van de artikelen 55 en 56 van het
Burgerlijk Wetboek inzake de aangiften van
geboorte

AMENDEMENT VOORGESTELD DOOR DE REGERING

De tekst van het wetsvoorstel vervangen door wat volgt :

« Artikel 1.

» Artikel 55 van het Burgerlijk Wetboek, gewijzigd bij de wet van 23 december 1961, wordt door de volgende bepaling vervangen :

» Art. 55. — De aangifte van geboorte wordt gedaan aan de plaatselijke ambtenaar van de burgerlijke stand binnen vijftien dagen na de bevalling. Is de laatste dag van die termijn een zaterdag, een zondag of een wettelijke feestdag, dan wordt de termijn verlengd tot de eerstvolgende werkdag. »

« Art. 2.

» Artikel 56 van hetzelfde Wetboek wordt door de volgende bepaling vervangen :

» Art. 56. — § 1. In geval van bevalling in ziekenhuizen, klinieken, kraaminrichtingen of andere verpleeginrichtingen, wordt de geboorte van het kind aangegeven door de vader of door de moeder of door beide ouders of, wanneer deze er zich van onthouden de aangifte te doen, door de persoon die de leiding van de inrichting uitoefent, of zijn afgevaardigde.

» De persoon die de leiding van de inrichting uitoefent of zijn afgevaardigde zijn gehouden aan de ambtenaar van de

Zie :

400 (1979-1980) :

— N° 1 : Wetsvoorstel.

Chambre des Représentants

SESSION 1980-1981

4 FÉVRIER 1981

PROPOSITION DE LOI

modifiant les articles 55 et 56 du Code civil
en ce qui concerne les déclarations de naissance

AMENDEMENT PRESENTE PAR LE GOUVERNEMENT

Remplacer le texte de la proposition de loi par ce qui suit :

« Article 1.

» L'article 55 du Code civil, modifié par la loi du 23 décembre 1961, est remplacé par la disposition suivante :

» Art. 55. — La déclaration de naissance est faite à l'officier de l'état civil du lieu dans les quinze jours qui suivent celui de l'accouchement. Lorsque le dernier jour de ce délai est un samedi, un dimanche ou un jour férié légal, le délai est prolongé jusqu'au premier jour ouvrable qui suit. »

« Art. 2.

» L'article 56 du même Code est remplacé par la disposition suivante :

» Art. 56. — § 1. En cas d'accouchement dans des hôpitaux, cliniques, maternités ou autres établissements de soins, la naissance de l'enfant est déclarée par le père ou par la mère ou par les deux auteurs ou, lorsque ceux-ci s'abstiennent de faire la déclaration, par la personne qui assure la direction de l'établissement ou son délégué.

» La personne qui assure la direction de l'établissement ou son délégué sont tenus de donner à l'officier de l'état

Voir :

400 (1979-1980) :

— N° 1 : Proposition de loi.

burgerlijke stand kennis te geven van de bevalling, uiterlijk de eerste daaropvolgende werkdag.

» § 2. In de andere gevallen wordt de geboorte van het kind aangegeven door de vader of door de moeder of door beide ouders of, wanneer deze er zich van onthouden de aangifte te doen, door de geneesheren, vroedvrouwen of andere personen die bij de bevalling tegenwoordig zijn geweest of door de persoon bij wie de bevalling heeft plaatsgehad.

» De geneesheer of, bij ontstentenis, de vroedvrouw of, bij ontstentenis, de andere personen die bij de bevalling tegenwoordig zijn geweest of bij wie de bevalling heeft plaatsgehad, zijn gehouden aan de ambtenaar van de burgerlijke stand kennis te geven van de bevalling, uiterlijk de eerste daaropvolgende werkdag.

» § 3. Indien de aangifte niet is geschied binnen de bij artikel 55 bepaalde termijn, geeft de ambtenaar van de burgerlijke stand daarvan mededeling aan de persoon die hem van de bevalling kennis heeft gegeven. Deze is gehouden de aangifte te doen binnen drie dagen volgend op het verstrijken van de termijn; is de derde dag een zaterdag, een zondag of een wettelijke feestdag, dan kan de aangifte nog worden gedaan de eerste daaropvolgende werkdag.

» § 4. De ambtenaar van de burgerlijke stand vergewist zich van de geboorte aan de hand van een verklaring van een door hem toegelaten geneesheer of gediplomeerde vroedvrouw, of indien zulks niet mogelijk is, door zich persoonlijk naar het pasgeboren kind te begeven.

» De akte van geboorte wordt onverwijld opgemaakt. »

« Art. 3.

» Artikel 57 van hetzelfde Wetboek wordt door de volgende bepaling vervangen :

» Art. 57. — De akte van geboorte vermeldt :

» 1° de dag, het uur, de plaats van geboorte, alsmede het geslacht, de naam en de voornamen van het kind;

» 2° het jaar, de dag, de plaats van geboorte, de naam, de voornamen en de woonplaats van de moeder en de vader, zo de afstamming langs vaderszijde vaststaat;

» 3° de naam, de voornamen en de woonplaats van de aangever. »

« Art. 4.

» Artikel 361 van het Strafwetboek wordt door de volgende bepaling vervangen :

» Art. 361. — Met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en met geldboete van 26 F tot 200 F, of met een van die straffen alleen wordt gestraft :

» 1° hij die gehouden is krachtens artikel 56, § 1, eerste lid, § 2, eerste lid, en § 3 van het Burgerlijk Wetboek, de geboorte van een kind aan te geven en die aangifte niet deed overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 55 en 56 van hetzelfde wetboek;

» 2° hij die gehouden is krachtens artikel 56, § 1, tweede lid, en § 2, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek kennis te geven van een bevalling aan de ambtenaar van de burgerlijke stand en die kennisgeving niet deed overeenkomstig die bepalingen. »

civil, avis de l'accouchement, au plus tard le premier jour ouvrable qui suit celui-ci.

» § 2. Dans les autres cas, la naissance de l'enfant est déclarée par le père ou par la mère ou par les deux auteurs, ou lorsque ceux-ci s'abstiennent de faire la déclaration, par les médecins, accoucheuses ou autres personnes qui ont assisté à l'accouchement ou par la personne chez qui l'accouchement a eu lieu.

» Le médecin ou, à défaut, l'accoucheuse ou, à défaut, les autres personnes qui ont assisté à l'accouchement ou chez qui l'accouchement a eu lieu sont tenus de donner à l'officier de l'état civil, avis de l'accouchement, au plus tard le premier jour ouvrable qui suit celui-ci.

» § 3. Lorsque la déclaration n'a pas été faite dans le délai prescrit par l'article 55, l'officier de l'état civil en avise la personne qui l'a averti de l'accouchement. Celle-ci est tenue de faire la déclaration dans les trois jours qui suivent l'expiration du délai; si le troisième jour est un samedi, un dimanche ou un jour férié légal, la déclaration peut encore être faite le premier jour ouvrable qui suit.

» § 4. L'officier de l'état civil s'assure de la naissance par une attestation d'un médecin ou d'une accoucheuse diplômée agréés par lui, ou, en cas d'impossibilité, en se transportant personnellement auprès du nouveau-né.

» L'acte de naissance est dressé sans tarder. »

Art. 3.

» L'article 57 du même Code est remplacé par la disposition suivante :

» Art. 57. — L'acte de naissance énonce :

» 1° la date, l'heure, le lieu de la naissance, le sexe, le nom et les prénoms de l'enfant;

» 2° l'année, la date, le lieu de la naissance, le nom, les prénoms et le domicile de la mère et du père, si la filiation paternelle est établie;

» 3° le nom, les prénoms et le domicile du déclarant. »

Art. 4.

» L'article 361 du Code pénal est remplacé par la disposition suivante :

» Art. 361. — Sera puni d'un emprisonnement de huit jours à trois mois et d'une amende de 26 francs jusqu'à 200 francs, ou d'une de ces peines seulement :

» 1° toute personne qui, tenue de déclarer la naissance d'un enfant en vertu de l'article 56, § 1, alinéa 1, § 2, alinéa 1 et § 3 du Code civil, n'en aura pas fait la déclaration conformément aux dispositions des articles 55 et 56 du même code;

» 2° toute personne qui, tenue d'informer l'officier de l'état civil d'un accouchement en vertu de l'article 56, § 1, alinéa 2 et § 2, alinéa 2, du Code civil, n'aura pas donné l'avis conformément à ces dispositions. »

VERANTWOORDING

1. Algemeen.

Zowel het wetsvoorstel van de heer Laridon (*Stuk Kamer* nr. 505/1) als het wetsvoorstel van de heer Bourgeois strekken ertoe de moeder in de gelegenheid te stellen zelf de geboorte van haar kind aan te geven.

Beide voorstellen komen tegemoet aan een wens van de Regering, daar zij een discriminatie tussen man en vrouw willen wegwerken. Dit doel wordt echter niet bereikt door het eerstgenoemde wetsvoorstel omdat het de wettelijke termijn van drie dagen om de geboorte aan te geven niet wijzigt. Door het wetsvoorstel Bourgeois wordt het beoogde objectief wel bereikt maar dit voorstel heeft als nadeel dat het de aangifte van de geboorte door de directeur van de kraam-inrichting afschaft.

De door de Regering voorgestelde amendementen zijn geïnspireerd door het ontwerp van wet tot wijziging van een aantal bepalingen betreffende de afstamming en de adoptie (*Stuk Senaat* nr. 305/1 van 15 februari 1978).

Hierbij werd rekening gehouden met de besprekingen van voornoemd ontwerp in de Commissie voor de Justitie van de Senaat en met de opmerkingen die in de Vaste Commissie voor de Burgerlijke Stand werden gemaakt in verband met de voorgestelde nieuwe artikelen 55 en 56 van het Burgerlijk Wetboek in het ontwerp betreffende de afstamming.

2. Commentaar bij de artikelen.

Artikel 1 (Art. 55 van het Burgerlijk Wetboek).

— De termijn om aangifte van de geboorte te doen wordt van drie op vijftien dagen gebracht, behalve indien de laatste dag van die termijn een zaterdag, een zondag of een wettelijke feestdag is, in welk geval de termijn wordt verlengd tot de eerste daaropvolgende werkdag.

Door deze maatregel krijgt de moeder een reële mogelijkheid zelf de geboorte aan te geven en de keuze van de voornamen mede te delen.

Om o.m. overeen te stemmen met wat in het hoofdstuk « Termijnen » van het Gerechtelijk Wetboek is bepaald, werd voor de hierboven beschreven termijnbepaling geopteerd, i.p.v. de in het ontwerp op de afstamming voorgestelde tien dagen, daarin niet begrepen de zaterdagen, zondagen en feestdagen.

— De sinds lang niet meer gevolgde verplichting om het kind aan de ambtenaar van de burgerlijke stand te vertonen wordt afgeschaft en wordt in principe vervangen door het voorleggen van een geneeskundig attest (art. 2, laatste lid, van de door de Regering voorgestelde tekst).

Artikel 2 (Art. 56 van het Burgerlijk Wetboek).

In beginsel wordt steeds de voorkeur gegeven aan een aangifte door een van de ouders of door beide ouders samen. In bijkomende orde kunnen ook andere personen tot aangifte verplicht zijn. Dat geldt zowel wanneer de bevalling plaatsvindt in een verpleeginrichting of daarbuiten.

Ingeval de ouders nalaten de aangifte te doen, wat in de praktijk een zeldzaam verschijnsel is gelet op de gevolgen hiervan op het gebied van de sociale uitkeringen, is een bijkomende termijn van drie dagen voorzien waarin de personen die daartoe door de ambtenaar van de burgerlijke stand zijn opgeroepen, gehouden zijn de aangifte te doen.

De voorgestelde tekst bepaalt immers dat op de eerste werkdag na de geboorte de ambtenaar van de burgerlijke stand van de geboorte wordt ingelicht door de persoon die de leiding heeft van de inrichting of, indien de geboorte buiten een inrichting plaatsvindt, door een van de personen die bij de bevalling aanwezig waren of bij wie de bevalling plaatsvond. Deze kennisgeving stelt de ambtenaar van de burgerlijke stand in staat een dokter te sturen om zich van de geboorte van het kind te vergewissen.

Paragraaf 4 herneemt woordelijk § 2 van artikel 56, zoals door de Regering voorgesteld is in het ontwerp op de afstamming.

De akte van geboorte wordt volgens de voorgestelde terminologie onverwijld opgemaakt, terwijl de in voege zijnde bepaling voorschrijft dat dit « dadelijk » zou gebeuren.

De voorgestelde tekst bevestigt de praktijk volgens welke de geboorteakte op een geschikter ogenblik dan op het ogenblik van de aangifte zelf wordt opgesteld.

De verplichte aanwezigheid van getuigen wordt afgeschaft.

In de praktijk heeft hun aanwezigheid geen enkel belang.

Artikel 3 (Art. 58 van het Burgerlijk Wetboek).

Zoals reeds vermeld bij de bespreking van artikel 2, wordt voorgesteld de aanwezigheid van getuigen af te schaffen, hetgeen een wijziging met zich brengt van artikel 57 van het Burgerlijk Wetboek.

JUSTIFICATION

1. Généralités.

Aussi bien la proposition de loi de M. Laridon (*Doc. Chambre* n° 505/1) que celle de M. Bourgeois tendent à donner à la mère la possibilité de déclarer elle-même la naissance de son enfant.

Elles répondent toutes deux à un désir du Gouvernement, car elles mettent fin à une discrimination entre l'homme et la femme. Ce but n'est cependant pas atteint par la première de ces propositions qui ne modifie pas le délai légal de trois jours pour déclarer la naissance. Cet objectif est atteint par la proposition de loi de M. Bourgeois, mais celle-ci présente l'inconvénient de supprimer la déclaration de naissance par le directeur de la maternité.

Les amendements proposés par le Gouvernement s'inspirent du projet de loi modifiant certaines dispositions relatives à la filiation et à l'adoption (*Doc. Sénat* n° 305/1, du 15 février 1978).

Il a été tenu compte des discussions dont ce projet a fait l'objet à la Commission de la Justice du Sénat et des remarques faites à la Commission permanente de l'état civil quant aux nouveaux articles 55 et 56 du Code civil proposés dans le projet relatif à la filiation.

2. Examen des articles.

Article 1 (Art. 55 du Code civil).

— Le délai de déclaration de naissance est porté de trois à quinze jours, sauf lorsque le dernier jour de ce délai est un samedi, un dimanche ou un jour férié légal, auquel cas le délai est prolongé jusqu'au premier jour ouvrable qui suit.

Par cette mesure, la mère obtient une possibilité réelle de déclarer elle-même la naissance et de faire part du choix des prénoms.

En vue d'assurer la conformité avec les dispositions du chapitre « Des délais » du Code judiciaire, il a été opté pour un délai ainsi déterminé, au lieu d'un délai de dix jours, en ce non compris les samedis, dimanches et jours fériés, ainsi qu'il est prévu dans le projet sur la filiation.

— L'obligation de présenter l'enfant à l'officier de l'état civil, abandonnée depuis longtemps, est supprimée et remplacée, en principe, par la présentation d'une attestation médicale (art. 2, dernier alinéa, du texte proposé par le Gouvernement).

Article 2 (Art. 56 du Code civil).

En principe, la préférence est toujours donnée à une déclaration faite par un des parents ou par les deux. Le cas échéant, d'autres personnes peuvent également être obligées de faire la déclaration, que l'accouchement ait lieu ou non dans un établissement de soins.

Au cas où les parents s'abstiennent de faire la déclaration, ce qui, dans la pratique, ne se présente que rarement vu les conséquences sur le plan des allocations sociales, un délai supplémentaire de trois jours est prévu; pendant ce délai, les personnes appelées à cette fin par l'officier de l'état civil doivent faire la déclaration.

Le texte proposé prévoit en effet que le premier jour ouvrable qui suit la naissance, l'officier de l'état civil en est informé par la personne qui a la direction de l'établissement ou, si la naissance n'a pas eu lieu dans un établissement de soins, par une des personnes qui ont assisté à l'accouchement ou chez qui l'accouchement a eu lieu. Cette communication permet à l'officier de l'état civil de charger un médecin de s'assurer de la naissance de l'enfant.

Le § 4 reprend littéralement le § 2 de l'article 56 tel qu'il a été présenté par le Gouvernement dans le projet relatif à la filiation.

Suivant la terminologie proposée, l'acte de naissance est rédigé « sans tarder », tandis que la disposition actuellement en vigueur prescrit qu'il doit l'être « de suite ».

Le texte proposé confirme la pratique selon laquelle l'acte de naissance est rédigé à un moment plus indiqué que celui de la déclaration elle-même.

La présence obligatoire de témoins est supprimée.

Dans la pratique, leur présence ne présente aucun intérêt.

Article 3 (Art. 57 du Code civil).

Ainsi qu'il a été indiqué à propos de l'article 2, il est proposé de supprimer la présence de témoins, ce qui implique une modification de l'article 57 du Code civil.

Tevens wordt voorgesteld het beroep van de ouders niet meer te vermelden in de akte van geboorte van het kind. Dit kan immers in bepaalde gevallen hinderlijk zijn en bovendien heeft het een te wisselvallig karakter gekregen om nog langer als identificatiemiddel te kunnen worden gebruikt.

Anderzijds leek het nuttig dat niet alleen de naam van de ouders, maar ook die van het kind in de akte van geboorte zouden worden vermeld, teneinde latere twijfel te voorkomen.

Artikel 361 van het Strafwetboek.

1. Het ontwerp n° 305/1 voorziet in een wijziging van artikel 361 van het Strafwetboek omdat in het nieuwe artikel 56 van het Burgerlijk Wetboek wordt bepaald dat de moeder, net zoals de vader, de aangifte van de geboorte kan doen.

2. Er bestaat echter een discordantie tussen artikel 56 van het Burgerlijk Wetboek en artikel 361 van het Strafwetboek. In het Burgerlijk Wetboek zijn de tot aangifte verplichte personen gelijktijdig gehouden, terwijl in artikel 361 van het Strafwetboek een opeenvolgende verantwoordelijkheid is voorzien.

Het amendement wil ook aan die discordantie een eind maken.

De Minister van Justitie,

Ph. MOUREAUX.

Il est également proposé de ne plus mentionner dans l'acte de naissance de l'enfant la profession des parents. Cette mention peut, en effet, être gênante dans certains cas; en outre, la profession est actuellement un élément trop instable pour encore être retenue comme facteur d'identification.

Par ailleurs, il a paru utile que non seulement le nom des père et mère, mais également celui de l'enfant, figurent dans l'acte de naissance afin d'éviter tout doute ultérieur.

Article 361 du Code pénal.

1. Le projet n° 305/1 prévoit une modification de l'article 361 du Code pénal pour le motif que le nouvel article 56 du Code civil prévoit que la mère peut, comme le père, déclarer la naissance.

2. Il existe d'ailleurs une discordance entre l'article 56 du Code civil et l'article 361 du Code pénal. Selon le Code civil, les personnes qui doivent déclarer la naissance sont tenues concurremment, alors que l'article 361 du Code pénal établit une responsabilité successive.

L'amendement tend à éliminer également cette contradiction.

Le Ministre de la Justice,

Ph. MOUREAUX.